

Nr 695

Av fru Thunvall m. fl., om eds ersättande med försäkran på heder och samvete.

(Lika lydande med motion nr 562 i Första kammaren)

Enligt huvudregeln i rättegångsbalken kap. 36 § 11 skall vittne i rättegång avlägga vittnesed, vilket innebär att med handen på bibeln »inför Gud den allsmäktige och vid hans heliga ord» lova och försäkra att iakttaga den lagstadgade sanningsplikten.

Om vittne på grund av sin åskådning i religiöst avseende hyser betänkligheter mot edgång, kan rätten medge vittne att i stället avge en försäkran »på heder och samvete». En sådan försäkran är lika bindande som ed.

Om denna försäkran meddelas i rättegångsbalken kap. 36 § 12:

»Säger sig vittne på grund av sin åskådning i religiöst hänseende hysa betänklighet mot att avlägga vittnesed, må rätten, om betänkligheten kan antagas vara allvarligt grundad, medgiva vittne att i stället avgiva denna försäkran: Jag N.N. lovar och försäkrar på heder och samvete, att jag skall säga hela sanningen och intet förtiga, tillägga eller förändra.»

Det kan uppenbarligen icke hävdas, att en försäkran på heder och samvete är mindre allvarlig än en vittnesed.

Enligt vår mening bör en försäkran på heder och samvete ersätta vittneseden. Bibeln kan i dag onekligen förefalla lika svärmotiverad i rättssalen som lagboken skulle verka i kyrkan.

En brist i nuvarande regler är också, att oklarhet kan råda om den enskildes rätt att utbyta ed mot försäkran. Det synes både ovärdigt och principiellt oriktigt att öppna möjlighet till meningsutbyte mellan rätten och den enskilde om dennes inställning i religiösa frågor i anledning av ett vittnesmål.

De skäl, som här anförts, gäller givetvis inte endast vanlig vittnesed utan all edgång, som t. ex. i konkurs.

Av anförda skäl får vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådana lagändringar, varigenom edgång ersättes med försäkran på heder och samvete.

Stockholm den 26 januari 1966

Gunbjörg Thunvall

Gördis Hörnlund

Rune Carlstein

Stellan Arvidson

Holger Mossberg

Inguar Carlsson

Olle Göransson

Marta Lindberg